

Kvittering på innsendt svar på Høring - Utredning om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov

Saksnummer: 24/503

Sak: Høring - Utredning om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov

Levert: 04.06.2024 08:47

Svartype: Med merknader

Jeg svarte som: Kommune

Avsender: Øvre Eiker kommune

Kontaktperson: Hege Kylland

Kontakt e-post: hege.kylland@ovre-eiker.kommune.no

Høringssvar fra Øvre Eiker kommune til høring om inkorporering av CRPD i norsk lov.

Viser til brev fra Kultur- og likestillingsdepartementet datert 5. mars 2024 der kommunen gis mulighet til å komme med høringsuttalelse til utredningen om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov.

Høringssvaret fra Øvre Eiker kommune er behandlet i Formannskapet 29.mai 2024, etter behandling i Ungdomsrådet 21.mai 2024, Rådet til personer med funksjonsnedsettelse og Eldrerådet 23.mai 2024 og i Utvalg for helse- og velferd 28. mai 2024. Formannskapet behandlet saken i møte 29.mai 2024 slik det fremkommer nedenfor.

Formannskaps behandling av sak 32/2024 i møte den 29.05.2024:

Behandling

Ordfører fremmet forslag om å sette denne saken på saklista og behandle den etter hasteparagrafen da høringsfristen er 5. juni, som er før kommunestyret skal ha sitt møte den 19.juni. Formannskapet godkjente dette enstemmig.

Kaja Klunderud (SV) fremmet følgende forslag til høringsuttalelse fra Øvre Eiker på vegne av SV og Ap:

Øvre Eiker kommune støtter utvalgets flertall om at FNs kjernekonvensjoner bør likebehandles i norsk rett, og at CRPD bør inkorporeres i menneskerettighetsloven.

Øvre Eiker kommunes høringsuttalelse bygger på vedtaket i behandlingen av kommuneplanens handlingsdel 2023-26 i kommunestyret 14.12.2022, hvor det ble besluttet at: «Øvre Eiker kommune skal bli en rettighetskommune, etter modell fra Bergen sitt arbeid med «Menneskerettighets by». Det vil si at Øvre Eiker eksplisitt legger menneskerettighetene til grunnlag for vår virksomhet». Videre ble det samme dag besluttet at: «Øvre Eiker kommune skal være en foregangskommune i oppfølgingen av rettighetene for mennesker med nedsatt funksjonsevne nedfelt i

CRPD. Som et ledd i dette skal kommunen prioritere universell utforming i tjenester og kommunens investeringer».

Øvre Eiker kommune har ved det nevnte vedtaket, allerede besluttet å jobbe for implementering av konvensjonen og kommunen har iverksatt tiltak for å gjøre konvensjonen kjent for innbyggere, politikere og ansatte.

Det er nå 18 år siden CRPD ble vedtatt i FN, og 11 år siden Norge ratifiserte konvensjonen. Norge må anerkjenne mennesker med nedsatt funksjonsevne sine menneskerettigheter, på lik linje med alle andre menneskerettigheter.

Hovedargumentet for å inkorporere konvensjonen i menneskerettsloven er den klare signalverdien om politisk og rettslig status for konvensjonen som dette vil gi. Dette er i tråd med verdiene i vår kommune. Konvensjonen har ikke som mål å gi nye menneskerettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne, men avklarer innholdet i eksisterende menneskerettigheter. Den peker særlig på hva statene må gjøre for at rettighetene skal bli virkeliggjort for mennesker med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre.

Utvalget gjennomgår behovet for å gjøre endringer for at norsk rett skal være i overenstemmelse med konvensjonens krav i kapittel 10. Utvalget foreslår at passloven § 4 og ID-kortloven § 4 oppheves fordi det gir mulighet for å diskriminere basert på diagnose, fremfor vurdering i enkeltsaker.

Utvalget viser til at Justis- og beredskapsdepartementet er i gang med en helhetlig vurdering av vergemålsloven, og kommer derfor ikke med forslag til endringer, men peker på behovet for bedre beslutningsstøtteordning for at praksis skal være i tråd med konvensjonen.

Øvre Eiker kommune støtter her utvalgets flertall, og mener regjeringen må følge opp arbeidet med å etablere en bedre beslutningsstøtteordning for å være bedre i tråd med konvensjonens bestemmelser.

Det tas videre opp spørsmål knyttet til tvang og frihetsberøvelse, valg av bosted og helse- og omsorgstjenester, samt brukerstyrt personlig assistanse. Utvalget viser til at det er ikke grunnlag for å endre regelverket på disse områdene, men at vilkår som er basert på diagnose- og funksjonsbeskrivelser kan være diskriminerende i seg selv, og de viser til pågående arbeid på dette området. Når det gjelder utvidelse av helse- og omsorgstjenester mener utvalget at det vil være det helhetlige tjenestetilbudet som må vurderes opp mot konvensjonen og ikke de enkeltstående bestemmelsene.

Departementet ber om innspill til kapittel 7.5 når det gjelder betydningen av Norges tolkningserklæringer for forståelsen av innholdet i konvensjonen. Departementet ber også om innspill til drøftelsen om det er hensiktsmessig med en presisering av at konvensjonen skal forstås slik det fremgår av tolkningserklæringene jf. utredningen side 76 og 77.

Norges tolkningserklæringer var ikke ment fra lovgivers side som reservasjoner, men som presisering av Norges forståelse av konvensjonen. Tolkningserklæringene bør ikke lovfestes. En lovfesting ville være prinsipielt uheldig samt uhensiktsmessig. Norges forpliktelser etter CRPD gjelder innholdet i konvensjonen til enhver tid. Signalet fra lovgiver ved inkorporering av CRPD bør være entydig om at forpliktelsene i CRPD, slik de til enhver tid fastlegges i henhold til folkerettslig metode for traktattolking, skal gi føring videre retts- og praksisutvikling.

Øvre Eiker kommune mener det fornuftige vil være å trekke tolkningserklæringene ved en inkorporering av CRPD i menneskerettsloven. Erklæringene kan oppfattes

som signal om at det ikke er nødvendig for lovgiver å gi prioritet til videreføring av de endringsprosessene med vergemålsloven og tvangslovgivningen som allerede er i gang, og som det er viktig at lovgiver fullfører i tråd med prinsippene i CRPD. Dersom lovgiver mener at tolkningserklæringene ikke gir uttrykk for en innskrenkende tolkning av CRPD eller en tolking det hefter tvil ved, er det heller ikke behov for disse tolkningserklæringene.

Oppsummert:

1. Øvre Eiker kommune støtter utvalgets flertall om at FNs kjernekonvensjoner bør likebehandles i norsk rett, og at CRPD bør inkorporeres i menneskerettighetsloven.
2. Regjeringen må følge opp arbeidet med utarbeidelse av en beslutningsstøtteordning.
3. Øvre Eiker kommune mener det fornuftige vil være å trekke tolkningserklæringene ved en inkorporering av CRPD i menneskerettsloven.

Saken ble behandlet etter hasteparagrafen kml § 11 -8, og saken refereres i kommunestyret.

Vedtak

Øvre Eiker kommune støtter utvalgets flertall om at FNs kjernekonvensjoner bør likebehandles i norsk rett, og at CRPD bør inkorporeres i menneskerettighetsloven.

Øvre Eiker kommunes høringsuttalelse bygger på vedtaket i behandlingen av kommuneplanens handlingsdel 2023-26 i kommunestyret 14.12.2022, hvor det ble besluttet at: «Øvre Eiker kommune skal bli en rettighetskommune, etter modell fra Bergen sitt arbeid med «Menneskerettighets by». Det vil si at Øvre Eiker eksplisitt legger menneskerettighetene til grunnlag for vår virksomhet». Videre ble det samme dag besluttet at: «Øvre Eiker kommune skal være en foregangskommune i oppfølgingen av rettighetene for mennesker med nedsatt funksjonsevne nedfelt i CRPD. Som et ledd i dette skal kommunen prioritere universell utforming i tjenester og kommunens investeringer».

Øvre Eiker kommune har ved det nevnte vedtaket, allerede besluttet å jobbe for implementering av konvensjonen og kommunen har iverksatt tiltak for å gjøre konvensjonen kjent for innbyggere, politikere og ansatte.

Det er nå 18 år siden CRPD ble vedtatt i FN, og 11 år siden Norge ratifiserte konvensjonen. Norge må anerkjenne mennesker med nedsatt funksjonsevne sine menneskerettigheter, på lik linje med alle andre menneskerettigheter.

Hovedargumentet for å inkorporere konvensjonen i menneskerettsloven er den klare signalverdien om politisk og rettslig status for konvensjonen som dette vil gi. Dette er i tråd med verdiene i vår kommune. Konvensjonen har ikke som mål å gi nye menneskerettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne, men avklarer innholdet i eksisterende menneskerettigheter. Den peker særlig på hva statene må gjøre for at rettighetene skal bli virkeliggjort for mennesker med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre.

Utvalget gjennomgår behovet for å gjøre endringer for at norsk rett skal være i overensstemmelse med konvensjonens krav i kapittel 10. Utvalget foreslår at passloven § 4 og ID-kortloven § 4 oppheves fordi det gir mulighet for å diskriminere basert på diagnose, fremfor vurdering i enkeltsaker.

Utvalget viser til at Justis- og beredskapsdepartementet er i gang med en helhetlig vurdering av vergemålsloven, og kommer derfor ikke med forslag til endringer, men peker på behovet for bedre beslutningsstøtteordning for at praksis skal være i tråd med konvensjonen.

Øvre Eiker kommune støtter her utvalgets flertall, og mener regjeringen må følge opp arbeidet med å etablere en bedre beslutningsstøtteordning for å være bedre i tråd med konvensjonens bestemmelser.

Det tas videre opp spørsmål knyttet til tvang og frihetsberøvelse, valg av bosted og helse- og omsorgstjenester, samt brukerstyrt personlig assistanse. Utvalget viser til at det er ikke er grunnlag for å endre regelverket på disse områdene, men at vilkår som er basert på diagnose- og funksjonsbeskrivelser kan være diskriminerende i seg selv, og de viser til pågående arbeid på dette området. Når det gjelder utvidelse av helse- og omsorgstjenester mener utvalget at det vil være det helhetlige tjenestetilbudet som må vurderes opp mot konvensjonen og ikke de enkeltstående bestemmelsene.

Departementet ber om innspill til kapittel 7.5 når det gjelder betydningen av Norges tolkningserklæringer for forståelsen av innholdet i konvensjonen. Departementet ber også om innspill til drøftelsen om det er hensiktsmessig med en presisering av at konvensjonen skal forstås slik det fremgår av tolkningserklæringene jf. utredningen side 76 og 77.

Norges tolkningserklæringer var ikke ment fra lovgivers side som reservasjoner, men som presisering av Norges forståelse av konvensjonen.

Tolkningserklæringene bør ikke lovfestes. En lovfesting ville være prinsipielt uheldig samt uhensiktsmessig. Norges forpliktelser etter CRPD gjelder innholdet i konvensjonen til enhver tid. Signalet fra lovgiver ved inkorporering av CRPD bør være entydig om at forpliktelsene i CRPD, slik de til enhver tid fastlegges i henhold til folkerettslig metode for traktattolking, skal gi føring videre retts- og praksisutvikling.

Øvre Eiker kommune mener det fornuftige vil være å trekke tolkningserklæringene ved en inkorporering av CRPD i menneskerettsloven. Erklæringene kan oppfattes som signal om at det ikke er nødvendig for lovgiver å gi prioritet til videreføring av de endringsprosessene med vergemålsloven og tvangslovgivningen som allerede er i gang, og som det er viktig at lovgiver fullfører i tråd med prinsippene i CRPD. Dersom lovgiver mener at tolkningserklæringene ikke gir uttrykk for en innskrenkende tolkning av CRPD eller en tolking det hefter tvil ved, er det heller ikke behov for disse tolkningserklæringene.

Oppsummert:

1. Øvre Eiker kommune støtter utvalgets flertall om at FNs kjernekonvensjoner bør likebehandles i norsk rett, og at CRPD bør inkorporeres i menneskerettighetsloven.
2. Regjeringen må følge opp arbeidet med utarbeidelse av en beslutningsstøtteordning.
3. Øvre Eiker kommune mener det fornuftige vil være å trekke tolkningserklæringene ved en inkorporering av CRPD i menneskerettsloven.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på regjeringen.no.